

nyhetsbrev

fra konkurranseråden ved EU-delegasjonen
konkurranse | statsstøtte | anskaffelser

september 2011- 3/2011

Konkurranse- og statsstøtte gjennom 40 år: Kommissær Almunia presenterte 12. juli Kommisjonens rapport 'An asset of the European Union'. Dette markerte 40 år med slike konkurranserapporter og rapporten ser på bruk av konkurranse og statsstøttereguleringene i et historisk perspektiv, dets bidrag til å fremme konkurransen i markedet, utviklingene – som for Kommisjonens mandat - over tid, samt underbygger EUs 2020-strategi.

- **Offentlige anskaffelser:**
  - **Kommisjonens konferanse 'Modernisering av offentlige anskaffelser', 30. juni i Brussel** med nærmere 500 deltakere gav et nyttig innspill til Kommisjonens videre arbeid med oppdatering av regelverket. Kommissær Barnier la vekt på å ta vare på det som er bra, og samtidig forbedre det som trengs å forbedres.
  - **Komiteen for Indre marked og forbrukerbeskyttelse (IMCO)** behandlet 12. juli et utkast til rapport hvor en bl.a. støtter en forenkling av dagens regelverk. Dette kommer opp til behandling i komiteen 19. september og for endelig vedtak i Europaparlamentet i plenum i oktober 2011.
  - Kommisjonen vil nærmere drøfte planene om oppdatering i sin arbeidsstruktur, hvor Norge også deltar og neste møte er 21. september 2011.
  - **Forslaget fra Kommisjonen** vil foreligge før årsskiftet og er topp prioritert av det danske formannskapet første halvår 2012.
  - **Statssekretær Ingebrigtsen** besøkte Brussel, 6. -7. juli 2011 for å følge opp EUs direktiv om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser.
- **Statsstøtte:** Kommisjonen har videreført høringene av et forslag om oppdatering av regelverket for tjenester av allmenn interesse, og invitert til høringsmøter om støtte til verftsindustrien og til film.
- **ESA** har innført ny prosedyre for håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser; samt fattet en rekke vedtak innen støtte og anskaffelsesfeltet i løpet av sommeren.
- **EFTA-domstolen** konkluderte 22. august med at ESA ikke hadde rett til å henlegge saken om statsstøtte fremmet av busselskapet Konkurrenten.no.

KOMMENTAR

- Aktiviteten er preget av at Kommisjonen er i ferd med å forberede flere forslag om oppdatering av regelverket; utkast til oppdatering av regelverket for tjenester av allmenn interesse, et forslag om tjenestekonsesjoner, samt et veiledningsdokument om offentlig-offentlig samarbeid er ventet medio september. I desember vil Kommisjonen presentere en oppdatering av 2004-regelverket om anskaffelser, samt også legge fram et forslag om det videre arbeidet med skadeserstatning (kollektiv tvisteløsning). Innspill til arbeidet med oppdateringen av 2004-regelverket står helt sentralt i de norske prioriteringen for høsten.
- Kommisjonen vil også i løpet av høsten vurdere om de midlertidige statsstøttetiltakene for finanssektoren skal videreføres i 2012, og dette vil avhenge av den økonomiske utviklingen. Fra norsk side har en på støtteområdet gitt innspill til arbeidet med revisjon av retningslinjene for regionale støtt og fulgt opp revisjonen av kvotedirektivet; mens støtte til verftsindustrien kommer opp til høsten.
- Kommisjonens 40-års jubileumsrapport kan sees på som en liten lærebok, og anbefales!

I. AKTUELL UTVIKLING

Konkurrans- og statsstøtte gjennom 40 år: Kommisjonens rapport for 2010- 'An asset of the European Union' – presentert av Kommissær Almunia for Europaparlamentet ECON komité, 12. juli 2011.

Kommisjonens rapport om konkurransepolitikken for 2010 markerer 40 år med en slike rapporter. Rapporten ser på bruk av konkurranse og statsstøttereguleringene i et historisk perspektiv, dets bidrag til å fremme konkurransen i markedet, utviklingene – som for Kommisjonens mandat - over tid, samt også hvordan konkurransepolitikken underbygger målsettingene i EUs 2020-strategi. Det er inntatt referanser til de sentrale saker fra EU-domstolen, viktige policy dokument og rapporten har også en gjennomgang av utviklingen i 2010 på de enkelte sektorer, ofte med kommentar hvordan Kommisjonens innsats bidrar til EU 2020-prosessen (i del 2 fra s 23 – 37). Rapporten for 2010 er derfor meget nyttig for de som ønsker å få en kort oversikt over hva som er skjedd de siste 40 år, samt hvor vi er i dag, og rapporten anbefales for nærmere gjennomgang.

Link til Kommisjonens pressemelding [her](#), til rapporten [her](#), til Kommisjonens 'Staff Working Paper' [her](#), dets vedlegg [her](#), samt til Kommissær Almunias innlegg for ECON [her](#):

II ANSKAFFELSER - Oppdatering av regelverket – Hva skjer?

1. Kommisjonens konferanse 'Modernisering av offentlige anskaffelser', 30. juni i Brussel

Kommisjonen (DG Indre Marked) arrangerte 30. juni en konferanse med 500 deltakere for å få innspill til arbeidet med modernisering av regelverket for offentlige anskaffelser. Synspunktene fra høringsrunden ble bekreftet og det er ulike syn på hvordan og i hvilken grad det er et behov for å modernisere regelverket. Kommissær Barnier bekreftet at Kommisjonens plan er å legge fram en pakke med forslag innen utgangen av året og disse forslagene må være ambisiøse og realistiske; **'Vi vil beholde det som er bra, men forbedre det som trengs å forbedres.'**

- Mest **skeptisk til en revisjon** av regelverket var representantene fra næringslivet og fra EUs sosiale og økonomiske komité, mens en fra EUs regionkomité og flere representanter fra myndighetene så dette som viktig og lederen av Europaparlamentets komité for indre marked og forbrukersikkerhet (IMCO), Malcolm Harbour, var en klar talsmann for et slikt syn. Også IMCOs rapportør, Heidi Rühle, var på samme linje.

- Den **nederlandske** visestatsminister og økonomiminister Verhagen, og den **danske** departementsråd Michael Dithmer, Økonomiministeriet, delte Kommissær Barniers syn om behovet for en reform/ modernisering. Fra dansk side ville dette være **en av topp prioriteringene under det danske EU-formannskapet**, første halvår 2012. Blant andre medlemsland som uttalte seg på konferansen var det ulike syn, hvor UK var klart mest positive, med krav om en 'revolusjon' både nasjonalt og på europeisk nivå, til Frankrike som mente at det lå unnyttede muligheter som å fremme andre målsettinger, i dagens regelverk.

- De som er **skeptiske** til en revisjon av regelverket, mener at det kun har vært i kraft i fem år, og frykter også at reglene skal bli for fleksible slik at EU-traktatens målsetting med proporsjonalitet og ikke-diskriminering svekkes. Frykten er at en endring av dagens system kan føre til for stor fleksibilitet og for mye skjønn.

- Det kom også ulike signaler mht. ønske om en økning av **terskelverdien**; hvor bl.a. UK og Holland ønsket dette, mens en fra industrien side var skeptisk til dette.

- På konferansen var det for øvrig bred enighet om at en ikke skal benytte bindende krav - **'what to buy'** - (regelverk) for å fremme utviklingen av andre policymål.

- **Generaldirektør Faull**, DG Indre Markeds, bekreftet i sin oppsummering at dagen hadde imøtekommet Kommisjonens forventninger, med klare, men ikke alltid sammenfallende, budskap.

2. Erfaringene fra høringene

Kommisjonen hadde mottatt ca 620 svar (herav 7 fra Norge). Av resultatene kan en merke seg:

- **Detaljeringsgrad:** Et klart flertall mener regelverket er for detaljert og mange understreker behovet for større fleksibilitet; og åpne for forhandlede prosedyrer og mer fleksible tidsgrenser. Et stort flertall mener at dagens system ikke sikrer at kontraherende myndighet får det beste resultatet av sine innkjøp bl.a. pga. "overdrevet nivå av formalisering". Det fremmes ønske om mer fleksibilitet for å avklare åpne spørsmål eller drøfte elementer i anbudet. Blant tiltak som foreslås er utvidet bruk av forhandlede prosedyrer (med utlysning); større fokus på kvalitet og bærekraft aspekter i tildelingskriteriet. Flere foreslår også nye prosedyrer for som for eksempel, et generelt kvalifikasjonssystem – på linje på det som er i forsyningsdirektivet, samt introduksjon av en egen prosedyre for innovative anskaffelser (slik som 'forward commitment contracts') eller langtidspartneravtaler med innovative selskap. Til slutt, et lite flertall av de svarende – og spesielt offentlige myndigheter - støtter en generell bruke av akselerert prosedyre.
- **Bred støtte til å forenkle prosedyrene** og tillate større bruk av forhandlede prosedyrer, redusere antall dokumenter som kreves sendt; og skape bedre forhold for e-anskaffelser. Dette er tiltak som også vil komme SMBer til gode. Det var imidlertid delte syn på om en burde dele kontrakten opp i flere mindre deler. Fra det offentliges side og deler av næringslivet var en også skeptiske til å bruke bindende regelverk for å sikre kontrakter til SMBer.
- Mht **strategisk bruk av offentlige anskaffelser** var det flertall av industrien og myndighetene som mente dagens regelverk var tilstrekkelig fleksibelt, mens et flertall av svarene fra det sivile samfunn delte ikke dette synspunkt. De fleste var også imot ideen om å innføre et obligatoriske krav om **'what to buy'** i anskaffelsesregelverket regelverket. Det var imidlertid en støtte for å fremme bruken av og ta hensyn til livssyklus kostnader. Flere støttet også bruk av særskilte tiltak for å fremme innovasjon via offentlige anskaffelser.
- **Mht. forslaget om et egent instrument for lokalt og regionalt nivå;** fikk dette støtte fra et flertall av offentlige myndigheter og det sivile samfunn, mens andre grupper var imot en slik løsning.
- **Mht. terskelverdi;** støtter en majoritet av kontraherende myndigheter en økning, mens en lite flertall av medlemsland er imot. Dette støttes av det sivile samfunn mens næringslivet og borgeren er imot. Kommisjonen opplyste at dersom EUs terskelgrense flyttes til € 400 000, ville 50 % av dagens notifikasjoner faller utenfor. Kommisjonen pekte også på at land som Danmark og Irland krever at selv små kontrakter over € 20 000 blir publisert .

Link til Kommisjonens pressemelding [her](#) og her til ofte stilte spørsmål [her](#), samt til Kommisjonens dokument 'Synthesis of replies' [her](#) .

3. Erfaringene fra evalueringsrapportene

Undersøkelsene for anskaffelser på tvers av grensene bekreftet at det Indre marked ikke er på plass – og at dette gjelder spesielt markedet for tjenester og anlegg ('works'), mens situasjonen er bedre for varer. Kommisjonen opplyste at den viktigste årsaken til ikke å legge inn et anbud i et annet land, skyldes **manglende erfaringer og ¼ av selskapene hadde ikke gitt anbud i et naboland de siste tre år.**

Av Kommisjonens rapporter framgår:

- **Offentlige anskaffelser anslås til** ca € 2 000 mrd/år og av dette blir ca. € 420 mrd publisert via EUs system – dette dekker dermed ca 1/5 av alle anskaffelser. Anskaffelser under EUs terskelverdi faller utenfor direktivene og anslås til ca € 250 mrd. For Norge står sentrale myndigheter for en relativt høy andel av de offentlige innkjøp (litt over 50 %).
- **På EU-nivå publiseres ca 150 000 kontrakter** av 35 000 myndigheter og det utgjør ca 7,5 % av det totale antall utlyste kontrakter (på ca. 2 mill);
- **Innsparing som følge** av bruk av regelverket anslås til **ca 3,8 %** - sammenligne med mindre åpne prosedyrer – og dermed til € 20 mrd;

- Det er **lite innkjøp på tvers av landegrensene** (på ca 3,6 % (av total verdi) i direkte handel og 13,9 % (av total verdi) hvis indirekte handel også tas med).
- **Kostnadene ved en anbudsprosess** ble anslått **€ 28 000** (fordelt med € 22 500 for 5 – 6 anbud pluss € 5 500 for kostnader hos kontraherende myndighet).
- **Saksbehandlingstid**; antall dager for næringslivet å utarbeide et anbud variere fra 11 til 68 dager, mens anbudsgivers vurderingen av et anbud tar fra 10 til 43 dager; og det er dermed **store ulikheter** i Europa.

Link til Komisjonens hjemmeside med sammendrag og link til evalueringsrapportene [her](#).

Arbeidet i Europaparlamentet

Komiteen for Indre marked og forbrukerbeskyttelse (IMCO) behandlet 12. juli et utkast til rapport. Komiteens medlemmer så positivt på dialogen med rapportør Rühle, De Grønne, i utarbeidelsen av utkastet, og frist for innspill ble satt til 19. juli. I utkastet støttes en forenkling av dagens regelverk. Rapporten kommer opp til behandling i komiteen 19. september og for endelig vedtak i plenum i oktober 2011. **Rühle**, presisert at i sitt innlegg i IMCO at det er viktig med en dialog mellom anbudsgiver og tilbyder, samt også at en ser nærmere på e-anskaffelser, Mht terskelverdi viste hun til ulike syn i komiteen (Anm: på linje med medlemslandene). I lys av krisen må en benytte anskaffelser for å fremme innovasjon, og ved å forenkle regelverket og vise større fleksibilitet. Her bør en også gjøre klar hvilke muligheter som er mulig. Flere sluttet seg for øvrig til Rühles syn om at en må vurder hvordan en kan gå port fra 'billigste bud' til 'det mest økonomisk fordelaktige (advantageous) bud' som kriterium for tildeling av en kontrakt. Link til utkastet [her](#) og til IMCOs faktside [her](#).

Forsvarsanskaffelser

Statssekretær Ingebrigtsen besøkte Brussel, 6. -7. juli 2011. Norge skal ved årsskiftet ta inn et nytt EU-direktiv om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser. Direktivet gir store muligheter for norsk forsvarsindustri. *'Men vår frykt er at noen store land ikke følger de oppsatte spillereglene, mens små land vil tape mye'*, sa statssekretær Roger Ingebrigtsen i Forsvarsdepartementet til NTB. I Brussel møtte han blant annet EFTAs overvåkingsorgan (ESA), Det europeiske forsvarsbyrået (EDA) og EU-kommisjonen. Mens Norge i dag kjøper rundt 60 prosent av sitt forsvarsmateriell fra utlandet, kjøper for eksempel Frankrike nesten utelukkende fra egen forsvarsindustri. *'Vi har ikke fått noen signaler fra de store landene om at de raskt har tenkt å endre atferd,'* sier Ingebrigtsen.

EFTAs overvåkingsorgan - ESA

- **Ny prosedyre for håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser vedtatt 18. juli 2011:** ESA praksis har hittil vært at en har lukket en sak, når ett land har vedgått at det har vært et brudd. EU-domstolen vedtak (i Felles sak C-20/01 og C-28/01 – Kommissjonen vs Tyskland) forutsetter at et medlemsland må innføre tiltak for å korrigere situasjonen – og som i praksis vil kunne si et krav om at kontrakten blir endret. ESA ønsker å legge seg på samme linje som Kommissjonen og følge opp EU-domstolens rettspraksis på området. Brudd på regelverket for offentlige anskaffelser vil dermed få større konsekvenser enn tidligere. Link [her](#).
- **Forskrift om offentlige kontrakter strider med EØS;** ifølge en grunngitt uttalelse fra ESA, er Norges forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige anskaffelseskontrakter i strid med EØS-avtalen. Kravet om at kontraktene må inneholde bestemmelser om at arbeidstakerne skal ha lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn hva som følger av nasjonal tariffavtale eller det som er normalt for tilsvarende arbeid i den gitte sektoren, strider med Utstasjoneringsdirektivet. Fra norsk side har en to måneders svarfrist fra 30. juni 2011. Les mer [her](#).
- **Buss- og sjøtransport tildelt av Finnmarks fylkeskommune:** ESA vedtok 29. juni å avslutte sin undersøkelse siden norske myndigheter har erkjent at kontrakten ble inngått i strid med EØS-avtalen. Kontraktene hadde en anslått verdi av henholdsvis 750 millioner og 1 milliard kroner. Link [her](#).

- **Hurtigruten ASA og offentlige transporttjenestene mellom Bergen og Kirkenes:** Ifølge EØS-avtalens anbudsregler står kontraktsmyndigheten i prinsippet fritt til å definere omfanget av en offentlig anbudskontrakt så lenge det gjøres på en ikke-diskriminerende måte. ESA lukket derfor saken 29. juni 2011. Link [her](#).

III STATSSTØTTE

En integrert tilnærming til statsstøtte?

Kommisssær Almunia bekreftet i en tale konferansen arrangert av Competition Policy European State Aid Law Institute 26. mai 2011 behovet for forenkling regelverket for statsstøtte hvor Almunia henviser til over 1000 nye saker pr år som begrenser Kommisjonens muligheter til å iverksette egne undersøkelser. Almunia gjentok at han ønsker å 'to simplify and clarify our rules'. Hans målsetting er '*we need fewer and clearer rules and a stronger and more targeted enforcement.*' Link [her](#). Kommisjonen har imidlertid ikke kommet med noen nærmere utdyping, utover forenklingen av regelverket for oppdatering av støtteregelverket for tjenester av allmenn interesse, og det vil være interessant å følge hvilke konkrete forslag Kommisjonen vil legge fram.

Videreføring av tiltakene for bank og finanssektoren?

Almunia har vist til at en vil '*...we will see how the market situation evolves*' i løpet av høsten før en fatter noe vedtak om tiltakene skal videreføre i 2012. Kommisjonen gav 18. juli en **oversikt** over aktuelle undersøkelser knyttet til finanskrisen. Link [her](#).

Kommisjonen vil i løpet av august/september presentere **en bredere rapport av virkningene av statsstøtte for den finansielle sektor**. Kommisær Almunia opplyste at den bekrefter at tiltakene var nødvendig og bidratt til å stabilere de finansielle markedene og sikret tilgang til kapital; se på restruktureringsprosessen i detalj samt også dekke bruk av statsstøtte for å fremme utviklingen av en grønn økonomi. For øvrig, WTO presenterte 6. juli en rapport om EUs krisestøtte og finnes på www.wto.org

Tjenester av allmenn økonomisk betydning (SGEI)

Kommisjonen arrangerte i fjor en høring om bruken av regelpakken fra 2005 vedrørende (kompensasjon av) tjenester av allmenn økonomisk betydning (den såkalte Monti-Kroes pakken) og fulgte op med en meddelelse av 23. mars 2011. Kommisær Almunia varslet **tre legale instrument** i sitt innlegg for Europaparlamentets økonomiske komité (ECON) 12. juli:

- **en melding** (Communication) som klargjør grunnlaget for hvordan vi håndhever Kommisjonens kontroll;
- **et vedtak** (Decision) for å fremme en enkel og mer fleksibel tilnærming for lokale tjenester og visse sosiale tjenester; samt
- **en ramme** (Framework) for å ivareta større kompensasjon gitt til operatører utenfor den sosiale sektor.

Almunia trakk fram følgende **innovative elementer** i den nye pakken:

- Kommisjonen vil introdusere '**de minimis**' regler for utvalgte SGEI – og som vil føre til at en fra Kommisjonens side ikke vil granske mindre beløp for kompensasjon. For å ivareta den lokale tjenestens karakter, kan en også gjøre dette avhengig av andre kriterier som meget **liten størrelse på den aktuelle lokale myndighet** eller en begrenset størrelse **på tjenesteleverandøren**;
- Kommisjonen vil **utvide unntaket**, som i dag gjelder for 'hjem til husløse' og sykehus, til å omfatte flere sosiale tjenester; samt
- Kommisjonens granskning må sikre at tjenestene er ytet **så effektivt som mulig** og Almunia åpnet her for at en kunne arbeide for en modell hvor leverandør og det offentlige kunne dele eventuelle effektivitetsgevinster (og hvor en tjenesteleverandør etter dagens modell sikres 'reasonable' profitt).
- Link til Almunias innlegg for ECON [her](#).

ECON arbeider med en egeninitiert rapport i saken, og et utkast ble presentert 8. august for sluttbehandling i ECON på møtet 4. oktober og for vedtak i Europaparlamentet i plenum i slutten av oktober. Link [her](#).

BUSINESSEUROPE, uttaler 29. juni at gjennomsliktighet, mer åpen konkurranse og bedre håndheving av statsstøttereglene bør være sentrale deler av reformen. Les mer [her](#)

Kommisjonens plan er å legge fram et **nytt utkast for høring i midten av september** og for drøfting med medlemslandene i oktober og for vedtak innen utgangen av januar 2012. Saken behandles i Kommisjonens komité hvor Norge også deltar. **Kommissær Almunias neste orientering for ECON er 22. september 2012 og kan følges via weblink [her](#).**

Aktuelle saker fra Kommisjonen

Kommisjonens resultatavle for statsstøtte våren 2011.

Denne ble presentert 22. juni og la spesiell vekt på hvordan statsstøtte kan bidra til å støtte målsettingene i EUs 2020 strategi og da **med fokus på feltene forskning, utvikling og innovasjon**, miljøbeskyttelse, regional utvikling og opplæring. Resultatavlen viser at støtte til F&U&I var på 0.09% of BNP i 2009, mot 0.05% i 2005. Av en total F&U kostnad på 2.01 % av GDP, kom 1/3 fra offentlige kilder, og av dette ble kun 13% (€10.6 billion) klassifisert som statsstøtte. Link [her](#).

Aktuelle høringer

- **Endring av rapporteringsrutinene av statsstøtte:** Høringen ble lansert 15. mai og frist for kommentarer var 20. juli 2011. Formålet med endringene er å redusere den administrative byrden knyttet til den årlige støtterapporteringen, og samtidig gi Kommisjonen en bedre oversikt over den offentlige støtten som tildeles. Spørsmålet er hvordan en på EØS/EFTA-siden skal knytte seg opp mot Kommisjonens modell for innsamling av data. Fra norsk side deltok en i Kommisjonens høringsmøte 20. juni. Link [her](#).
- **Støtte til filmsektoren:** Høringen ble lansert 20. juni med frist 30. september 2011, og Norge er invitert til Kommisjonens møte 14. September. Link [her](#).
- **Revisjon av støtteregelverket for kortsiktig eksportkredittforsikring** ble lanserte 18. juli og frist for kommentarer er 23. september Det eksisterende regelverket utløper 31. desember 2012. Formålet med høringen er å få tilbakemelding fra medlemsstatene og andre interessenter om hvordan regelverket har fungert, og mer generelt om statenes syn på eksportfinansiering. Kommisjonen har utarbeidet et spørreskjema for dette. Link [her](#).

I tillegg, har Kommisjonen innkalt til et møte om retningslinjene for **offentlig støtte til verftsindustrien**, 13. september for å få innspill til eventuell videreføring i lys av at de eksisterende retningslinjene gjelder fram til 31. desember 2011. Fra norsk side har en også sendt innspill til Kommisjonen 23. mai om **revisjonen av regionalstøtteretningslinjene** og også hatt oppfølgingsmøte med Kommisjonen om det **reviderte kvotedirektivet** 15. juni 2011

Blant aktuelle enkeltvedtak fra Kommisjonen kan nevnes:

- **Lufttransport i Frankrike, Tyskland og Irland:** Kommisjonen åpnet trinn bred undersøkelse av utbygging av flyplassene i Marseille and Frankfurt Hahn, samt lavere skatter for flypassasjerer på innenriksnettet i Irland. Kommisjonen har invitert berørte parter til å komme med kommentarer i saken. Link [her](#).
- **Skattefordeler gitt ved kjøp av skip i Spania:** Den spanske ordningen åpner for at en, på visse vilkår kan kjøpe skip til 20 % til 30 % undermarkedspris: Link [her](#).
- **Statsgarantier til det franske 'Institut Français du Pétrole' (IFP) godkjent:** Støtten ble godkjent siden den er orientert mot IFPs hovedaktivitet som er forskning (og IFPs økonomiske aktivitet er av underordnet karakter). Almunia uttalte i saken: *'We have everything to gain from public bodies making their technology, research infrastructure and researchers' know-how available to European industry.'* Link [her](#).
- **Restrukturering av støtte til SeaFrance: Dette gjelder ruten** Calais-Dover og Kommisjonen vil vurdere om selskapet kan bli bærekraftig på lang sikt uten offentlig støtte og om SeaFrances deltakelse i restruktureringsplanen er tilstrekkelig. Link [her](#).

- **Støtte til Deutsche Post:** Kommisjonen har utvidet en formell undersøkelse av Deutsche Post til også å omfatte subsidier til å dekke pensjonskostnadene til de ansatte med status som offentlige ansatt. Fra tysk side anføres at dette er subsidier for å dekke 'legacy cost' fra den tiden Deutsche Post var ansvarlig for postadministrasjonen i Tyskland. Link [her](#).
- **Royal Mail:** Kommisjonen har åpnet undersøkelse for å vurdere om lettelser i forhold til pensjonsforpliktelser og styrking av regnskapet er i samsvar med regelverket. Link [her](#).

EFTAs overvåkningsorgan (ESA)

ESA godkjente:

- **Energifondsordningen:** Denne har som formål å fremme miljøvennlig bruk og produksjon av energi i Norge og administreres av Enova. Budsjettet for 2011 er 1 865 millioner NOK. Ordningen har blitt godkjent frem til slutten av 2016. Link [her](#).
- **Sway Turbine AS** for et pilotprosjekt for prøve ut en ny og innovativ 10 MW vindturbin for offshore bruk. Sway Turbine AS vil få 137.2 millioner kroner i støtte fra Energifondet. Link [her](#).
- **Fibernet i deler av Tromsø kommune:** Tromsø kommune vil bidra med støtte til byggekostnader av den nye infrastrukturen. Leverandør vil bli valgt gjennom en offentlig anbudsrunde. Eieren av nettverket vil bli pålagt å gi tilgang til tredjeparter som ønsker å leie kapasitet eller fiber. Dette er ESAs første vedtak om statsstøtte til finansiering av et bredbåndsprosjekt og basert på ESAs retningslinjer for bredbånd([PR\(10\)02](#)). Link [her](#).
- **Norsk Film** mottok en utbetaling av NOK 36 millioner i 1998 og 1999 for en oppgradering av produksjonslokalene. Dette var del av en støtteordning innført før EØS-avtalen trådte i kraft og ettersom ordningen ble stanset i 2006, **vedtok ESA å lukke saken**. Link [her](#).
- **Ny norsk fritaksordning for NOx-avgift:** Ordningen ble innført for å oppnå en mer effektiv reduksjon av utslipp og gjør det mulig for selskaper å få fullt fritak fra avgiften under visse betingelser og i stedet innbetale et bidrag til det privatdrevete NOx-fond. Den nye ordningen skal dekke perioden 2011-2017 og sikre at NOx-utslippene reduseres med 16 000 tonn. Link [her](#).

ESA underkjente

- **Hurtigruten fikk ulovlig støtte i 2008:** Ekstrabetalingen Norge ga Hurtigruten i 2008 for kjøp av transporttjenester mellom Bergen og Kirkenes ble ikke innvilget i samsvar med EØS-reglene for statsstøtte. ESA vedtok derfor at Hurtigruten må betale tilbake enhver overkompensasjon til norske myndigheter. Norske myndigheter økte i oktober 2008 den avtalte betalingen for den allmenntjeneste fra NOK 288 millioner til NOK 363 millioner for gjenværende kontraktsperioden ut 2012. Link [her](#).
- **Asker kommunes eiendomssalg til Asker Brygge AS:** Uavhengig takst viser at eiendommen ble solgt for en pris under markedsverdi og kjøper fikk rentefri utsettelse med betaling av 70 % av kjøpesummen. ESA fremholder i sin pressemelding at *'Salg av eiendom under markedsverdi anses som statsstøtte som i utgangspunktet er i strid med EØS-avtalen. ESAs vedtak innebærer at Asker Brygge AS må tilbakebetale den mottatte statsstøtten.'*
  - **ESA anbefaler at kommunene følger prosedyrene beskrevet i ESAs retningslinjer (guidelines) for offentlige myndigheters salg av eiendom og bygninger.** Statsstøtte vil normalt være utelukket ved salg som skjer etter åpne og ubetingede budrunder, eller til en pris som tilsvarer markedsverdi etablert av en eller flere uavhengige takstmenn før forhandlinger om salget. Link [her](#).
  - **KS har også utarbeidet en brosjyre / faktaark om statsstøtte** – link [her](#).

ESA har, ifølge artikkel i Teknisk Ukeblad av 18. juli bedt om mer informasjon om støtten **til Mongstad**, [her](#).

For ytterligere informasjon vises til en ikke-konfidensiell versjon av vedtaket blir publisert i [registeret](#) for statsstøttevedtak på ESAs internettside, normalt innen en måned etter vedtaksdatoen.

EU-domstolen

- EU-domstolen kom med flere avgjørelser **til støtte for Kommisjonens vedtak** i ulike statsstøtte saker; (Case C-303/09 Commission / Italy; Joined cases C-465/09 to C-470/09 Diputación Foral de Vizcaya and others / Commission; T-423-07; Joined cases T-267/08 and T-279/08 Région Nord Pas de Calais et autres / Commission, men i en sak annullerte domstolen deler av Kommisjonens vedtak (Case T-1/08 Buczek Automotive / Commission).

EFTA-domstolen

- **Busselskapet Konkurrenten.no AS**, Evje i Aust-Agder, hadde anket et ESA vedtak en sak mot Oslo Kommune og underliggende datterselskaper AS Oslo Sporveier og AS Sporveisbussene inn for domstolen. ESA fant at den aktuelle støtten (til pensjoner) var en videreføring av eksisterende støtte. Link [her](#).
- EFTA-domstolen **konkluderte 22. august med at ESA ikke hadde rett til å henlegge saken** om ulovelig støtte. I punkt 92 konkluderes: *'It follows from all of the foregoing that the contested decision is vitiated both by a lack of reasoning on several issues and an error of law in so far as the defendant, notwithstanding the fact that unlawful aid may have been granted to Oslo Sporveier and Sporveisbussene, decided not to initiate the formal investigation procedure for aid granted between 1997 and 2008. Accordingly, the decision to close the case must be annulled in its entirety.'* Link til EFTA-domstolens hjemmeside [her](#).

IV KONKURRANSE

Kommisjonen

- **Kollektive tvistemål:** Kommisjonen vil legge fram en melding med de generelle prinsipper innen utgangen av året, og på dette grunnlag vil en se nærmere på de neste trinn.
- **Utkast til retningslinjer for kvantifisering av skade som følge av brudd på konkurransereglene:** Kommisjonen lanserte 17. juni en høring og må også sees i lys av Kommisjonens arbeid med gruppesøksmål 7 kollektive tvistemål. Frist for høringen er 30. september 2011. Link [her](#).

Kommisjonen har iverksatt flere undersøkelser – uanmeldte inspeksjoner:

- Setebelter, kollisjonspuler og ratt – 7. juni. Link [her](#).
- Maskiner for industriell bruk - 25. mai 2011. Link [her](#).
- Linjeskip for containere 'Container liner shipping sector' - 17. mai. Link [her](#).
- Kraftkabler: Kommisjonen sendte 6. juli en melding og innsigelse (Statement of Objections) til mistenkte deltakere i et kartell. Link [her](#).

Legemiddelindustrien: Kommisjonen har tidligere gjennomført en sektorundersøkelse for legemiddelindustrien og denne blir fulgt opp av overvåkningsrapporter. Resultatene av den andre rapporten 6. juli 2011 bekreftet at det er en nedgang på antall avtaler av problematisk karakter. Kommisjonen vil foreta en ny undersøkelse i 2012. Link [her](#).

Personbiler: prisforskjellene for nye biler i EU ble redusert i 2010. Link [her](#).

Europaparlamentet

Europaparlamentet vedtok resolusjonen om dagligvare arkedet; *'A more efficient and fairer retail market'*, 5. juli 2011,

og IMCOs rapportør var **Corazza Bildt**, kristeligdemokratene (EPP). Resolusjonen legger vekt på at konkurranselovgivningen følges aktivt opp (i punktene 33 og 34). Videre støtter den støtter Høynivåforumet for verdikjeden for mat anmodning om å definere og utarbeide oversikt over eksempler på hva som menes med ureddelig ("manifestly unfair") atferd (punkt 35); ber

Kommisjonen utarbeide en melding med oversikt over nasjonalt regelverk og om at Kommisjonen vurderer landene følges disse opp (punkt 40) og at Kommisjonen legge fram et forslag til alternative tvistløsningsmekanismer i løpet av 2011 (punkt 41); ber videre om at Kommisjonen i samarbeide med dagligvaresektoren utarbeider en omfattende

Handlingsplan for dagligvaremarkedet (punkt 50), samt arrangere årlig arrangere en "Retail Market Roundtable". Link [her](#).

INFORMATION

Kommisjonen

- **EUs konkurranserett:** aktuelt regelverk for håndhevelse av regelverket for antitrust: kommisjonen publiserte en oppdatering fram til 1. april 2011. Link til Kommisjonens hjemmeside [her](#).
- **Competition Policy Newsletter 2010-3:** for perioden 1. mai til 31. august 2010 ble publisert i august 2011. det er artikler om vertikale avtale på kjøretøyområdet, Kommisjonens vedtak i saken mellom GDF og E.ON vedrørende gas og langsiktige avtaler, m.v. Link [her](#).

Nytt fra ECN (European Competition Network) med to nyhetsbrev:

- **ECN Brief nr 7** av 16. mai 2011: Link sammendrag [her](#) og hele [her](#).
- **ECN Brief nr 8** av 14. juli 2011: Link sammendrag [her](#) og hele [her](#).

Nytt fra Konkurransetilsynet:

I sommernummeret av Konkurransetilsynets Nytt kan du blant annet lese om Konkurransetilsynets første lempningsvedtak, Tine fikk medhold i Høyesterett m.v. Link [her](#).

EU-domstolen

Det har vært en rekke ulike ankesaker knyttet til fastsettelsen av bøtenivået i konkurransaker. EU-domstolen har i de fleste sakene avvist anken, og noen saker redusert boten noe. Fra Kommisjonens side uttrykte en spesiell tilfredshet 13. juli med utfallet av en rekke saker på heiseområdet hvor det fremholdes: *'The Court's judgments confirmed the Commission's position on important principles of EU competition law, such as the applicability of EU competition law to cartels operated on a national basis, the calculation of fines and reduction for leniency cooperation, the liability of parent companies and fine reduction for non-contestation of facts.'*

EU-domstolen gav også 14. juni svar på et prejudisielt spørsmål fremmet av tysk rett vedrørende fortolkning av moderniseringsreformen 1/2003 og hvor retten konkluderte med *'...that Regulation 1/2003 does not preclude a private claimant under EU competition law from being granted access to documents relating to a leniency procedure involving the perpetrator of that infringement.'* Link [her](#).

Konkurranses og tredjeland

USA

- **Fastsatte nye retningslinjer for fusjoner – New Merger Remedies Guide – 21. juni 2011** hvor det bl.a. legges vekt på bruk av 'conduct remedies' – atferdsmessige lempningstiltak - for å løse konkurransesaker ved en fusjon, spesielt for foretak på ulikt nivå i kjeden (vertikale fusjoner). Link [her](#).
- **Orientering om arbeidet med konkurransesaker i USA**, 24. juni 2011 i tale av Vernay, Justisdepartementets konkurranseavdeling. Link [her](#).
- **USA/KINA:** De amerikanske konkurransemyndighetene (Justisdepartementet og Federal Trade Commission) undertegnet 26. juli et memorandum om samarbeid med kinesiske konkurransemyndigheter. Denne dekker utveksling av informasjon, treningsprogram og seminar, kommentarer til utkast til nytt regelverk, og samarbeid om undersøkelser av enkeltsaker. Link [her](#).
- **Sharis Arnold** Pozen ble 4. august utnevnt som Acting Assistant Attorney General i Justisdepartementets konkurranseavdeling (Antitrust Division) etter Anne Vernay. Link [her](#).

V SOSIALE TJENESTER AV ALLMENN INTERESSE

Spiegelgruppen – en uformell arbeidsgruppe opprettet under Rådets 'Social Protection Committee' – møte 16. juni 2011.

Dette var første møte i Spiegelgruppen siden desember 2009. I mellomtiden arrangerte det belgiske formannskapet høsten 2010 3dje Forum om Sosiale tjenester av allmenn interesse; og saken var opp til behandling på EUs Rådsmøte for sosial og sysselsettingsministere 6. desember 2010. På EUs Rådsnivå ble ambisjonene til det belgiske formannskapet, med .bl.a. opprettelse av en høynivågruppe vannet ut, og link [her](#) til Rådets konklusjoner «**Social Services of General Interest: at the heart of the European social model**».

I Rådets konklusjoner legges det opp til at Kommisjonen skal forbedre sin informasjon om regelverket for å fremme legal sikkerhet (klarer fortolking av hva som gjelder) og også anmodet om å klargjøre sitt syn på hvordan en kan bestemme om en sosial tjeneste er av økonomisk eller ikke-økonomisk karakter. Rådets SPC- komité ble gitt ansvaret for å følge opp konklusjonene og har reaktivisert sin uformelle arbeidsgruppe ('Spiegelgruppen'). På møtet 16. juni gikk en spesielt igjennom Kommisjonens Guide på feltet: link [her](#) og til guiden [her](#). Se Månedsbrevet 1/2011 for mer informasjon.

Europaparlamentet

MEP De Rossa, EPs rapportør, S&D, Irland

EP vedtok 5. juli resolusjonen om '**The future of social services of general interest.**' En kan merke seg at parlamentet foreslår at det skal opprettes en høynivågruppe for å identifisere og å klargjøre begrepet sosiale tjenester av allmenn interesse, samt forberede et 4de Forum på feltet – for å følge opp det belgiske formannskapets arrangement høsten 2010. I resolusjonens paragraf 50 listes opp mulige oppgaver, og det er en viss grad av sammenfall med de oppgaver som den uformelle arbeidsgruppen i Rådet – Spiegelgruppen – arbeider med. Link [her](#).

møter m.v.

September

- 1.-2. Konkurransen: nordisk møte, Helsingfors
- 8. Kommisjonens Rådgivende komité for restriktiv praksis og dominerende stilling
- 12. Forbruker: Consumer Market Expert Group;
- 13. Kommisjonens multilaterale møte om statsstøtte til verftsindustrien
- 14. Kommisjonens multilaterale møte om statsstøtte til film, kino, m.v.
- 15. Resultattavlen for forbrukere: presentasjon av Kommisjonen med enhets sjef David Mair, DG SANCO - møte arrangert av BLD, Oslo
- 19. EPs komité for indre marked og forbrukerbeskyttelse (IMCO) behandler rapport anskaffelser
- 20. -21. KSBruasel: Innovasjon og offentlige anskaffelser, seminar
- 21. Kommisjonens Rådgivende komité for offentlige anskaffelser (ACPC)
- 22. Konkurransekommissær Almunia møte med EPs økonomiske komité
- 22. Open Forum Summit: ICT og Digital Agenda med bla. Kommissær Kroes.
- 22. – 23. Det årlige konkurranserettskurset 2011, Sandefjord
- 26. -27. BLD Forbrukeravdelingens internseminar, Karlstad
- 29. Kommisjonens arbeidsgruppe for e-anskaffelser

Oktober

- 2. – 4. Single Market Forum med workshops om offentlig anskaffelser og alternativ tvisteløsning, Krakow
- 5. EFTA-domstolen: Muntlig høring Posten Norge vs ESA, Luxemburg
- 6. Kommisjonen – Consumer Policy Network – møte på deputynivå
- 17. EFTA arbeidsgruppe for forbrukersaker

November

- 3. DIFIs konferanse om anskaffelser, Oslo
- 9. ECNs Generaldirektørmøte
- 11. Konkurrenserettet: Pros and Cons of Consumer Protection, Stockholm
- 24.-25. Polske formannskapet: European Day of Competition and Consumers, Potznan

Desember

- 1. – 2. EStALI Autumn Conference on European State Aid Law, Amsterdam/Leiden
- 6. EFTAs arbeidsgruppe for forbrukersaker
- 7. Kommisjonen – Consumer Policy Network – møte på generaldirektørnivå

Geir Bekkevold

konkurranseråd
ved EU-delegasjonen

qb@mf.no

+32 (0) 2 238 74 71

Redaksjonen avsluttet 31. august